

doi: 10.14456/jjskku.2020.12

บทวิจารณ์หนังสือ

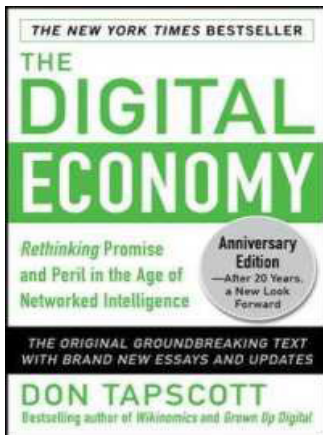
Book Review

Tapscott, Don. (2016).

The Digital Economy : 20th Anniversary Edition: Rethinking Promise and Peril in the Age of Networked Intelligence (2nd).

ISBN: 978-007-183-555-8. \$ 47.66.

นาวพล แก้วสุวรรณ¹ Nawapon Kewsuwun¹

เศรษฐกิจในยุคปัจจุบันกำลังเข้าสู่การเปลี่ยนแปลงเข้าสู่ยุคที่เรียกว่า “เศรษฐกิจใหม่ หรือ New Economy” ซึ่งเป็นยุคที่มีการนำสารสนเทศความรู้ เทคโนโลยีและระบบอินเทอร์เน็ตเข้ามาช่วยในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ เพื่อให้สามารถเพิ่มกำลังการผลิตและเกิดการพัฒนานวัตกรรม รวมทั้งการเพิ่มคุณค่าของสินค้าและบริการให้สามารถตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคอย่างเพียงพอ ซึ่งปรากฏการณ์การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวข้างต้นนั้นก่อให้เกิดชื่อเรียกที่อาจจะคุ้นชินหรือแปลกใหม่กันออกไป

เช่น Knowledge base Economy, Creative Economy, Internet Economy, Web Economy ตลอดจน Digital Economy ถึงแม้ชื่อเรียกของคำว่า เศรษฐกิจใหม่ จะมีความแตกต่างกันออกไปบ้าง แต่อย่างไรก็ตามจุดมุ่งหมายของคำว่า เศรษฐกิจใหม่นั้นยังคงครอบคลุมและหมายถึง “การอาศัยเทคโนโลยีสารสนเทศ หรืออินเทอร์เน็ตเข้ามา

¹ สาขาวิชาการจัดการสารสนเทศ ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์; Information Management Program, Department of Library and Information Science, Faculty of Humanities and Social Sciences, Prince of Songkla University.

สร้างอาชีพหรือดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจ รวมทั้งมีการใช้ความรู้ และเทคโนโลยี การสื่อสาร โทรคมนาคมไปใช้พัฒนาธุรกิจหรืออุตสาหกรรมในสาขาต่าง ๆ ซึ่งเริ่มต้น ตั้งแต่กระบวนการต้นน้ำจนถึงปลายน้ำ และยังคงเป็นกลไกที่สำคัญในการขับเคลื่อนให้เกิดการปฏิรูปกระบวนการทำงานของภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อเพิ่มศักยภาพทางการแข่งขัน และคุณภาพชีวิตของคนในประเทศอย่างยั่งยืน”

สำหรับหนังสือเรื่อง The Digital Economy : 20th Anniversary Edition: Rethinking Promise and Peril in the Age of Networked Intelligence (2nd) เป็นหนึ่งในหนังสือที่มีเนื้อหาครอบคลุมเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจในยุคใหม่ที่มีการนำสารสนเทศ ความรู้ และเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการพัฒนาและดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจ แต่งโดย Don. Tapscott โดยผู้แต่งมีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะนำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับเศรษฐกิจในยุคดิจิทัล และยังได้คาดการณ์ถึงรูปแบบเศรษฐกิจและสังคมใหม่ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ซึ่งประกอบด้วย การเข้าถึงความรู้และการประยุกต์ใช้ข้อมูลเพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจ การจัดการข้อมูลทางเศรษฐกิจในรูปแบบของคลังข้อมูลแบบไบনারี ความเป็นจริงเสมือนทางด้านกายภาพและสถานการณ์จำลองทางเศรษฐกิจ โครงสร้างองค์กรทางเศรษฐกิจ มีความยืดหยุ่นเพิ่มมากขึ้น รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงองค์กรแบบองค์การทำให้องค์กรทางเศรษฐกิจมีการทำงานไร้ระดับทั้งหน่วยย่อยไปจนถึงหน่วยใหญ่ มีการทำงานที่ไหลลื่นและราบรื่นเพิ่มขึ้น การบูรณาการเครือข่ายทางเศรษฐกิจและความร่วมมือทางเศรษฐกิจในรูปแบบ Business network การให้ความสำคัญกับความต้องการของผู้บริโภค เป็นสำคัญ หรือที่เรียกว่า “ผู้บริโภคร่วมผลิต” รวมถึงการสร้างความประทับใจ ในช่องทางการสั่งซื้อ และการส่งมอบด้วยช่องทางที่รวดเร็ว ฉับไวเพิ่มมากขึ้น จากรูปแบบของเศรษฐกิจในยุคดิจิทัลที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมนั้นส่งผลทำให้เกิดการพัฒนาในรูปแบบโมเดลธุรกิจ (Business model) หรือเกิดการวิวัฒนาการทางองค์กรเพื่อให้เกิดความอยู่รอดในยุคเศรษฐกิจใหม่ที่จะต้องเรียนรู้จากข้อผิดพลาด (Lesson learn) ของผู้อื่น ค้นหา และยึดหลักแนวทางปฏิบัติที่ดี (Best practice) เพิ่มมากขึ้นเพื่อที่จะนำพาองค์กรไปสู่ความสำเร็จได้

หนังสือเล่มนี้ประกอบด้วยเนื้อหาจากผู้แต่ง ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น 4 ส่วน 12 บท ดังนี้

บทที่ 1 The Age of Networked Intelligence เนื้อหาในบทนี้แสดงให้เห็นถึงข้อเท็จจริงของการใช้ประโยชน์จากอินเทอร์เน็ตในธุรกิจด้านต่างๆ ว่าควรเป็นอย่างไร ซึ่งผู้แต่งเชื่อว่าระบบอินเทอร์เน็ตและเทคโนโลยีโทรคมนาคมจะเป็นภัยคุกคามต่อธุรกิจในปัจจุบันมากกว่าที่จะเป็นโอกาส ซึ่งไม่เพียงแต่ธุรกิจเท่านั้นที่เผชิญกับภัยคุกคามนี้ แต่ยังส่งผลกระทบต่อข้อมูลความเป็นส่วนตัวและสิทธิพื้นฐานที่ถูกคุกคามของประชากร มีผลกระทบต่อการทำงาน การย้ายถิ่นฐาน และเกิดความขัดแย้งในการแข่งขันเพื่อหางานทำ ทั้งนี้ระบบอินเทอร์เน็ตยังกลายเป็นเครื่องมือที่ทรงอำนาจในการเผยแพร่ข้อเท็จจริงของกลุ่มบุคคลใดบุคคลหนึ่งได้ง่ายขึ้น เนื่องจากในอดีตนั้นข้อมูลต่างๆ จะถูกส่งต่อผ่านสิ่งที่จับต้องได้ เช่น กระดาษ รายงาน รูปภาพ หรือใบปลิวโฆษณา แต่ในทุกวันนี้ข้อมูลต่างๆ อยู่ในรูปแบบดิจิทัลและถูกจัดเก็บอยู่ในเครื่องคอมพิวเตอร์สามารถส่งผ่านกันด้วยความเร็วแสง และสามารถกระทำได้ในเวลาอันสั้น ซึ่งยุคของเศรษฐกิจใหม่นี้ เทคโนโลยีและระบบอินเทอร์เน็ตกลายเป็นดาบสองคมในการดำเนินชีวิต และธุรกิจ และแม้จะเกิดความสะดวกในการสื่อสาร แต่ในขณะเดียวกันก็จะเกิดช่องว่างระหว่างการพูดคุยของคนในองค์กร ซึ่งผู้แต่งเรียกระบบนี้ว่า “Killer Application”

ส่วนที่ 1 Thriving In A New Economy เนื้อหาในส่วนที่ 1 นี้ ครอบคลุมบทที่ 2 จนถึงบทที่ 4 ซึ่งจะกล่าวถึงภาพรวมของคุณลักษณะ 12 ประการของแนวทางเศรษฐกิจใหม่ที่ต้องมีการปรับตัวโดยอาศัยความรู้ และเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการดำเนินธุรกิจ อีกทั้งยังกล่าวถึงการสร้างเครือข่ายของกลุ่มธุรกิจที่ต้องมีการบูรณาการความรู้ และแบ่งปันทรัพยากรร่วมกัน รวมถึงการสร้างนวัตกรรมที่ส่งเสริมการดำเนินธุรกิจอย่างยั่งยืน

บทที่ 2 Twelve Themes of the New Economy สำหรับในบทนี้เป็นการกล่าวถึงการทำความเข้าใจถึงแก่นแท้ทั้ง 12 ประการที่จะทำให้เห็นถึงความแตกต่างระหว่างระบบเศรษฐกิจในยุคเก่ากับระบบเศรษฐกิจในยุคใหม่ เพื่อที่จะทำให้ผู้ประกอบการมีความพร้อมที่จะสามารถรับมือและสร้างการเปลี่ยนแปลงองค์กรได้สำเร็จ ซึ่งปัจจัยทั้ง 12 ประการนั้น ประกอบด้วย 1) องค์กรความรู้ที่จะนำพาธุรกิจให้อยู่รอด บนพื้นฐานของการใช้เทคโนโลยีที่ชาญฉลาด หรือปัญญาประดิษฐ์ 2) การเปลี่ยนระบบเทคโนโลยีแอนะล็อกแบบเดิมไปสู่ระบบดิจิทัล ที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของอินเทอร์เน็ต 3) การใช้เทคโนโลยีความจริงเสมือนเพื่อเพิ่มคุณค่าให้แก่สินค้าและบริการ 4) การขับเคลื่อนองค์กรทั้งระบบโดยใช้แนวคิดองค์การพหุ และเน้นการทำงานร่วมกันตั้งแต่หน่วยย่อยไปสู่หน่วยใหญ่

5) ส่งเสริมให้ตัวแทน หรือผู้ค้าคนกลางมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลกับลูกค้าและเปลี่ยนบทบาทจากการเป็นแค่ผู้ขายไปสู่ผู้ให้คำแนะนำและเป็นที่ปรึกษาแก่ลูกค้า
6) การหลอมรวมระบบคอมพิวเตอร์ ระบบสื่อสาร และเนื้อหาสาระเข้าในเทคโนโลยีเดียวกัน
7) สร้างนวัตกรรมเพื่อเพิ่มความเป็นผู้นำในสินค้าและบริการ 8) สร้างการบูรณาการโดยการนำแต่ละหน่วยมารวมเป็นกลุ่มก้อนเพื่อการทำงานเป็นทีม 9) ให้ความสำคัญต่อความแตกต่างและความต้องการของผู้บริโภคโดยประยุกต์ใช้แนวคิดการออกแบบบริการที่มีความยืดหยุ่น 10) ใช้สารสนเทศและความรู้ที่มีอยู่มาเป็นส่วนหนึ่งในการออกแบบบริการเพื่อให้เกิดความทันสมัย ทันต่อเหตุการณ์และตระหนักถึงคำว่า “Information is power” รวมทั้งให้ความสำคัญต่อระบบอิเล็กทรอนิกส์ที่รองรับการแลกเปลี่ยนข้อมูล (Electronic Data Interchange: EDI) แบบ real-time 11) ตระหนักถึงกระแสโลกาภิวัตน์ที่ทำให้เทคโนโลยีมีการขยายตัวสามารถเชื่อมโยงข้อมูลทั่วทั้งโลกเข้าด้วยกัน และ 12) การกำหนดมาตรการและสร้างมาตรฐานทางระบบคอมพิวเตอร์เพื่อรองรับการจัดการความรู้ หรือการถ่ายโอนความรู้เมื่อองค์กรสูญเสีย หรือขาดพนักงานที่มีความรู้ (Knowledge worker) ในอนาคต

บทที่ 3 The Internetworked Business สำหรับในบทที่สามนี้กล่าวถึงการดำเนินการของธุรกิจตามแบบจำลองของการสร้างธุรกิจเครือข่ายสังคม (The social business) ซึ่งให้ความสำคัญต่อ 1) “สื่อสังคมกับแบบจำลองทางธุรกิจ” ที่เน้นการบูรณาการการทำงานร่วมกัน มีการแบ่งปันและเข้าถึงความรู้ของทีมงาน ทรัพยากร รวมถึงแหล่งเงินทุนที่สำคัญ 2) “การสร้างพื้นที่ทำงานบนสังคม (Social workplace หรือ Wiki workplace)” ด้วยการประยุกต์ใช้เครื่องมือสมัยใหม่ เช่น blog, wiki, tag หรือเครื่องมืออื่นๆ ที่ก่อให้เกิดพื้นที่ทำงานที่ทรงประสิทธิภาพ เพื่อเร่งอัตราการเกิดนวัตกรรม ลดต้นทุนการทำการ และการให้องค์กรก้าวหน้าเป็นที่รู้จักต่อสังคมได้อย่างรวดเร็ว ทั้งนี้ยังมีการศึกษาถึง “อภิมหาข้อมูล (Big data)” เพื่อใช้ประโยชน์ในการบริหารและวิเคราะห์พฤติกรรมของผู้บริโภค บนหลักคิดพื้นฐานที่เรียกว่า Collaborative Decision Management (CDM) และ 3) “การตลาดบนเครือข่ายสังคม” เพื่อใช้ในการกำหนดภาพลักษณ์ สร้างแบรนด์ให้แก่สินค้าและบริการ รวมถึงสร้างสื่อสัมพันธ์กับสังคม เพื่อให้สินค้าและบริการไปถึงลูกค้าได้โดยตรง

บทที่ 4 The New Technology: Say You Want a Revolution สำหรับในบทนี้กล่าวถึงระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ที่สร้างการสื่อสาร สร้างความเข้าใจ รวมถึงการส่งต่อข้อมูลระหว่างธุรกิจและผู้บริโภค หรือที่เรียกว่า “สื่อสังคมออนไลน์” ซึ่งสามารถแบ่งกลุ่มเทคโนโลยีนี้ ออกเป็น 6 กลุ่มหลัก ได้แก่ 1) Social webs ได้แก่ เว็บไซต์ และซอฟต์แวร์ที่มีการออกแบบให้สามารถเชื่อมโยง ติดต่อกัน และสื่อสารระหว่างกันได้ 2) Mobile webs เป็นการเข้าถึงข้อมูลจาก World Wide Web จากอุปกรณ์เคลื่อนที่ที่สามารถเชื่อมต่อกับเครือข่ายไร้สาย 3) โลกจริงเข้าไปอยู่ในโลกเสมือน (Geospaciality) เป็นการเปลี่ยนสภาพแวดล้อมจริง (physical reality) ไปสู่โลกเสมือนผ่านเสียง วิดีโอ กราฟฟิก หรือการระบุตำแหน่งพิกัด (GPS) 4) สรรพสิ่งเชื่อมโยงอินเทอร์เน็ต (Internet of Things) เป็นการหลอมรวมกันระหว่างอุปกรณ์คอมพิวเตอร์แบบพกพา สายสัญญาณความเร็วสูง เครือข่ายไร้สาย และการฝังระบบคอมพิวเตอร์เอาไว้ในสิ่งต่างๆ 5) Cloud การให้บริการที่สามารถเข้าสู่ระบบการใช้งานในระยะใกล้ได้โดยไม่จำเป็นต้องติดตั้งการใช้งานบนคอมพิวเตอร์ และ 6) อภิมหาข้อมูล (Big data) และการวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่ที่มีอยู่ในระบบอินเทอร์เน็ต ได้กลายเป็นชุมทรัพย์ที่ทรงคุณค่า หากผ่านกระบวนการวิเคราะห์เชิงลึกที่ถูกต้อง

ส่วนที่ 2 Internetworking เนื้อหาในส่วนที่ 2 นี้ ครอบคลุมบทที่ 5 จนถึงบทที่ 8 ซึ่งจะกล่าวถึงภาพรวมในด้านการสร้างเครือข่ายและสนับสนุนระบบการทำงาน รวมถึงการเปลี่ยนแนวคิดในการสร้างเครือข่ายร่วมกับคู่แข่งขึ้นเพื่อความอยู่รอดของธุรกิจในยุคเครือข่ายข้ามโลก แนวคิดระบบรัฐบาลที่เปิดเผย การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและรูปแบบการทำงาน รูปแบบการเปลี่ยนแปลงและผลกระทบของสถาบันการศึกษาในยุคดิจิทัล

บทที่ 5 The Internetworked Business at Work สำหรับในบทนี้นักกล่าวถึงการใช้อินเทอร์เน็ตรองรับการทำงานและเรียนรู้ร่วมกัน ดังนั้นเทคโนโลยีจึงกลายเป็นเครื่องมือที่สำคัญ และเป็นโครงหลักที่ช่วยให้การสื่อสาร ติดต่อกัน ประสานงานเกิดความสำเร็จ สร้างให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และส่งเสริมการทำงานอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งยังช่วยให้คนภายในองค์กรประหยัดเวลาและเงิน ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานได้ในทุกที่ทุกเวลา และส่งผลต่อประสิทธิภาพ พัฒนางานบริการให้ดีขึ้นบนแนวทางการสนับสนุน 3 แนวทาง คือ 1) การให้บริการเครื่องคอมพิวเตอร์และซอฟต์แวร์ 2) การนำระบบข้อมูลลูกค้าเข้ามาเชื่อมโยงกับระบบเครือข่าย และ 3) สนับสนุนระบบงานที่สามารถนำไปใช้งานกับคอมพิวเตอร์เครื่องใด ที่ไหนก็ได้ โดยมีโมเด็มและเครื่องพิมพ์เป็นอุปกรณ์สนับสนุน

บทที่ 6 Interneted Government เนื้อหาในบทที่ 6 นี้เป็นการกล่าวถึงการปรับเปลี่ยนระบบและโครงสร้างแนวคิดรัฐบาลที่เปิดเผย ซึ่งประกอบด้วย 3 ประเด็น คือ 1) ความโปร่งใส 2) เข้าถึงประชาชน และ 3) เปลี่ยนพื้นฐานบางอย่างของรัฐบาลในเชิงธุรกิจ ซึ่งจะช่วยให้ข้อมูลและบริการภาครัฐเข้าถึงได้มากขึ้น พร้อมกับช่วยเพิ่มประสิทธิภาพให้แก่งานธุรการ ท้ายสุด คือ การสร้างความร่วมมือระหว่างรัฐบาลกับองค์กรภายนอก โดยมีระบบเครือข่ายเป็นสื่อกลางในการพัฒนาความสัมพันธ์ในการแลกเปลี่ยนทรัพยากร การแบ่งปันและจัดเก็บความรู้ รวมถึงการส่งมอบบริการออกสู่สาธารณะ

บทที่ 7 Have Network, Will Travel เนื้อหาในบทนี้แสดงให้เห็นว่าระบบและรูปแบบการทำงานในยุคของดิจิทัลในปัจจุบันได้มีรูปแบบที่ค่อนข้างเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม กล่าวคือ พนักงานในเครือข่ายธุรกิจของหลายองค์กรไม่จำเป็นต้องนั่งทำงานอยู่ที่หน้าคอมพิวเตอร์ในสำนักงานเพียงเท่านั้น แต่ระบบเครือข่ายได้เปลี่ยนโฉมพฤติกรรมการทำงานออกไป กล่าว พนักงานสามารถทำงานได้ทุกที่ทุกเวลาเพียงแค่มีคอมพิวเตอร์ แท็บเล็ต แล้วบ้าน หรือร้านค้าแฟกก็กลายเป็นสถานที่ทำงาน พรหมแดนระหว่างบ้านกับโลกภายนอกเริ่มจางหายไป ซึ่งการปรับรูปแบบการทำงานดังกล่าวก่อให้เกิดข้อดีและข้อเสียที่แตกต่างกันออกไป ซึ่งข้อดีนั้นจะส่งผลในเรื่องของการลดต้นทุนการเข้าสำนักงาน ประหยัดพลังงาน ลดการเดินทาง ทดแทนการเดินทางเคลื่อนย้ายข้อมูลแทนการเคลื่อนย้ายผู้คน เป็นต้น ในส่วนของข้อเสีย ได้แก่ ปัญหาสังคมจากคนที่เริ่มแปลกแยกขาดปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน ปัญหาความปลอดภัยของข้อมูลออนไลน์ ความเป็นส่วนตัว รวมถึงการบริหารผู้คนที่ไม่สามารถมองเห็นได้อย่างแท้จริง

บทที่ 8 Learning in the Digital Economy สำหรับในบทนี้ได้กล่าวถึงความตระหนักของสถาบันการศึกษาที่ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัล ซึ่งสิ่งที่สถาบันการศึกษาต้องตระหนักไว้ คือ การเรียนไม่ใช่วิถีทางอีกต่อไป จากการเรียนเพียงในห้องเรียน เปลี่ยนไปสู่การเรียนรู้ตลอดชีวิต และการสอนแบบ “ป่าวประกาศทางเดียว” ไม่ใช่สิ่งที่ผู้เรียนต้องการอีกแล้ว ผู้เรียนในยุคปัจจุบันไม่ต้องการรอคำสอนจากอาจารย์ที่มาตามตาราง แต่สิ่งที่ผู้เรียนต้องการนั้นเป็นการได้แสดงออกทางความคิด ได้ถกเถียง ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกันในเรื่องของความรู้ที่พวกเขาสนใจ ซึ่งปฏิเสธไม่ได้อีกเช่นกันว่าอุปกรณ์พกพา เช่น มือถือ แท็บเล็ต ได้กลายมาเป็นเครื่องมือหลักในการค้นคว้าหาข้อมูลดิจิทัลมากกว่าตำรา หรือหนังสือเรียนในห้องสมุด ทั้งนี้ในยุคดิจิทัล

นอกจากปัญหาและรูปแบบการเรียนการสอนที่เปลี่ยนแปลงไปแล้ว ในด้านโครงสร้างรายได้และรายจ่าย ก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญในการเอาตัวรอดจากยุคที่ทุกสิ่งอย่างเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

ส่วนที่ 3 Leadership For Transformation เนื้อหาในส่วนที่ 3 นี้ ครอบคลุม บทที่ 9 และบทที่ 10 ซึ่งจะกล่าวถึงภาพรวมในด้านภาวะผู้นำเพื่อการเปลี่ยนแปลงทางอุตสาหกรรมแห่งสื่อยุคใหม่ที่มีการพัฒนาไปสู่นวัตกรรมใหม่ๆ ที่มุ่งสู่การออกแบบบริการจากสื่อสิ่งพิมพ์ในยุคเก่าไปสู่สื่อสิ่งพิมพ์ยุคดิจิทัลในยุคใหม่ และภาวะผู้นำธุรกิจเครือข่ายข้ามโลกที่มีการบริหารงานบนพื้นฐานการใช้ทรัพยากร ความสัมพันธ์ และเครือข่ายสังคม

บทที่ 9 The New Media Industry เนื้อหาในบทนี้แสดงให้เห็นถึงการขับเคลื่อนอุตสาหกรรมสื่อด้วยการบูรณาการการประมวลผลของคอมพิวเตอร์ การสื่อสาร และเนื้อหาเข้าด้วยกัน เพื่อที่จะใช้เป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและเป็นหัวใจสำคัญไปสู่การพัฒนาอุตสาหกรรมสื่อสิ่งพิมพ์ดิจิทัล ประกอบด้วยหัวใจหลัก 8 ด้าน คือ 1) รูปแบบสัญญาณมีการเปลี่ยนจากอะนาล็อกไปสู่ดิจิทัล 2) เวลามีการเปลี่ยนรูปแบบการเผยแพร่จากข้อกำหนดที่ตรงเวลาเป็นการเผยแพร่ล่วงหน้าหรือเลื่อนเวลา 3) การใช้สื่อกลางในการเผยแพร่ไปสู่การใช้สื่อผสมผสาน 4) เปลี่ยนอุปกรณ์ในการเผยแพร่จากรูปแบบโทรทัศน์ หรือวิทยุ ไปสู่การเผยแพร่บนระบบที่มีความฉลาดหรือระบบแนะนำข้อมูล 5) เปลี่ยนระดับการเผยแพร่จากความคมชัดต่ำ ไปสู่รูปแบบที่หลากหลายดึงดูดความสนใจ 6) มุ่งการเผยแพร่จากกลุ่มเป้าหมายเดิมไปสู่กลุ่มที่มีความหลากหลายสามารถส่งต่อ หรือตอบสนองได้ทันทั่วทั้งที่ 7) เพิ่มช่องทางการเข้าถึงจากรูปแบบเดิมที่มีช่องทางเดียว ไปสู่การเข้าถึงได้ทุกที่ทุกเวลาด้วยเทคโนโลยีเครือข่ายไร้สาย และ 8) เปลี่ยนรูปแบบการจัดหาเงินทุนจากค่าโฆษณา ไปสู่การนำเสนอเงินทุนจากธุรกิจสตาร์ทอัพหรือผู้ลงทุนบริษัทหลักทรัพย์จัดการเงินร่วมลงทุน (Venture Capital) จากซิลิคอน วิลเลจ (Silicon valley)

บทที่ 10 Leadership for the Internetnetworked Business เนื้อหาในบทนี้กล่าวถึงการก้าวพ้นกำแพงของฝ่ายทรัพยากรบุคคลในการคัดสรร หรือจัดหาผู้สมัครที่มีความสามารถเข้ามาทำงานในองค์กร ซึ่งกำแพงและปัญหาที่เกิดขึ้นนั้นมาจากการที่องค์กรไม่เคยมองหาผู้สมัครที่มาจากโลกเครือข่ายของธุรกิจที่ได้จัดทำความร่วมมือร่วมกันไว้ ส่งผลก่อให้เกิดปัญหาเรื่องการใช้ทรัพยากรบุคคลร่วมกัน และการจัดการความแตกต่าง

ระหว่างพนักงานรุ่นใหม่กับพนักงานรุ่นเก่าที่จะต้องเข้ามาทำงานร่วมกันในองค์กร ซึ่งในบทนี้ผู้แต่งได้เสนอแนวทางที่น่าสนใจไว้ประการหนึ่ง คือ “ถ้าหากเป็นไปได้ แทนที่องค์กรจะสรรหาพนักงานใหม่ องค์กรควรคำนึงถึงการริเริ่มสร้างความสัมพันธ์โดยใช้เครือข่ายสังคมในทุกโอกาสที่เป็นไปได้ เช่น การลงไปคลุกคลีกับผู้สมัครงานตั้งแต่ที่พวกเขาเรียนหนังสืออยู่ การฝึกงานสหกิจ การจัดโครงการ Road show จะทำให้เห็นความสามารถและสมรรถนะ ความฉลาดของว่าที่พนักงานได้แต่เนิ่น ๆ”

ส่วนที่ 4 Leadership For The Digital Frontier เนื้อหาในส่วนที่ 4 นี้ ครอบคลุมบทที่ 11 และบทที่ 12 ซึ่งจะกล่าวถึงภาพรวมในเรื่องผู้นำดิจิทัล ประเด็นเรื่องความเป็นส่วนตัวในยุคดิจิทัล รวมถึงการก้าวเข้าสู่ยุคที่ธุรกิจจะต้องเน้นสำนึกรับผิดชอบต่อและรับผิดชอบต่อสังคม

บทที่ 11 Privacy in the Digital Economy ในส่วนของเนื้อหาในบทนี้ได้กล่าวถึงเรื่องประเด็นความเป็นส่วนตัวที่กำลังเกิดความเสี่ยงและเกิดการคุกคามแบบใหม่ เช่น เกิดการปลอมอัตลักษณ์ (Identity fraud) และการขโมยอัตลักษณ์ (Identity theft) ที่กำลังระบาดและแพร่หลายในโลกเครือข่ายออนไลน์ รวมถึงเกิดอาชญากรรมรูปแบบใหม่ มีการกดขี่ข่มเหง รังเกบนเครือข่ายออนไลน์ที่ทำได้โดยการกระจายข้อมูลอย่างรวดเร็ว ซึ่งการคิดวิเคราะห์อย่างมีวิจารณญาณ ซึ่งสิ่งเหล่านี้มีความสำคัญและอ่อนไหวต่อข้อมูลส่วนบุคคล สภาพจิตใจ ประวัติ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลหรือเครือข่ายธุรกิจ รวมไปถึงชื่อเสียงและวงศ์ตระกูล

บทที่ 12 The New Responsibilities of Business สำหรับบทส่งท้ายของหนังสือเล่มนี้ ผู้แต่งได้กล่าวถึงความรับผิดชอบต่อองค์กรธุรกิจที่พึงตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อสังคมส่วนรวมและสิ่งแวดล้อม ซึ่งองค์กรธุรกิจไม่ควรหยุดเพียงแคร์รับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมเท่านั้น แต่จะต้องรับผิดชอบต่อครอบคลุมไปถึงความรู้สึก นึกคิด และความพึงพอใจของผู้บริโภคและผู้รับบริการ หรือแม้แต่จะต้องรับผิดชอบต่อความรู้สึกของพนักงานภายในองค์กรด้วย ท้ายสุดผู้แต่งได้เสนอหลักแนวทางความรับผิดชอบต่อสังคมส่วนรวมของธุรกิจใหม่ในยุคดิจิทัลเอาไว้ 5 ประการ คือ 1) หลักการพื้นฐานด้านความซื่อสัตย์ 2) หลักการพื้นฐานด้านความรับผิดชอบต่อ 3) หลักการพื้นฐานด้านการพึ่งพาอาศัยกัน 4) หลักการพื้นฐานด้านการเข้าถึงจิตใจผู้คน และ 5) หลักการพื้นฐานด้านความโปร่งใส

จากหนังสือเล่มนี้ โดยสรุปแล้วพบว่า เป็นหนังสือที่ให้ข้อมูลในเชิงลึก รวมถึงแนวทางและข้อคิดเห็นที่ช่วยเปิดกระบวนทัศน์เกี่ยวกับการพัฒนาเทคโนโลยีและการดำเนินธุรกิจในยุคใหม่ โดยผู้แต่งได้กล่าวถึงการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของสังคมยุคดิจิทัลซึ่งใช้เทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตเข้ามาช่วยเพิ่มประสิทธิภาพ และสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลผลิตและการบริการให้ทันกับโลกในยุคปัจจุบัน ตั้งแต่เศรษฐกิจบนพื้นฐานของความรู้ และเศรษฐกิจสร้างสรรค์ที่วางเป้าหมายในการเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ ให้กับสินค้าและการบริการผ่านทางนวัตกรรมและความคิดสร้างสรรค์ นอกจากนี้ การก้าวเข้าสู่ยุคเศรษฐกิจดิจิทัลที่ใช้เทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตเข้ามาเป็นเครื่องมือหลักในการพัฒนาและรองรับการแข่งขันถือได้ว่าเป็นดาบสองคมที่มีทั้งส่วนดี เช่น การวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data Analytics) ที่ต้องอาศัยบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญในการวิเคราะห์ ข้อมูลอย่างนักวิทยาศาสตร์ข้อมูล (Data Scientists) เพื่อการพยากรณ์ถึงแนวโน้มพฤติกรรมของผู้บริโภคในอนาคต การเติบโตของช่องทางการตลาดและการซื้อขายสินค้าออนไลน์ รวมถึงระบบอัจฉริยะที่สามารถเชื่อมโยงทุกสิ่งเข้ากับโลกอินเทอร์เน็ตไม่ว่าจะเป็น ระบบการผลิตเครื่องจักร หุ่นยนต์ และระบบอัตโนมัติผ่าน IoT แต่ทั้งนี้สิ่งที่ประชาชาติควรจะต้องตระหนักถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นตามมาด้วย เช่น การเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีแบบก้าวกระโดด (Disruptive Technology) หรือเทคโนโลยีเปลี่ยนโลก ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงในอัตราเร่งสามารถก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการดำเนินชีวิต ความท้าทายของตลาดแรงงานในอนาคต ซึ่งมีผลกระทบต่อหน่วยงานประเภทมนุษย์ สินค้าและบริการจะมีการแข่งขันอยู่บนพื้นฐานของนวัตกรรม ก่อให้เกิดการปิดตัวของธุรกิจที่ไม่มีการปรับตัว และเกิดภัยคุกคามด้านไซเบอร์อย่างเต็มรูปแบบ ซึ่งก่อให้เกิดความกังวลเกี่ยวกับความปลอดภัยของข้อมูลและความเป็นส่วนตัวของบุคคล เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

Tapscott, D (2016). **The Digital Economy : 20th Anniversary Edition: Rethinking Promise and Peril in the Age of Networked Intelligence** 2nd. ed. US : McGraw-Hill International Enterprises.